

Skattehistorie i februar i århundreder

Der var engang, da borgerne ikke skulle selvangive deres indkomster. Hvilke herlige tider!! Borgerne skulle blot bevæge sig hen på rådhuset (skattekontoret), så blev de angivet deres skat – og betalte. Færdig!! Ude på landet, hvor man intet kontor havde, var det nemmere at sende en skatteopkræver rundt i sognet, og måske kunne han være så heldig at komme en dag, hvor borgerne havde penge!

I 1904 blev selvangivelsen indført ved lov i Danmark, og hvert år i februar sidder vi og undrer os over vore mange penge. Men skatterne var opfundet mange århundreder før - og momsens småmænd også. I 1657 indførtes en lov om konsumptionsafgift (Accise), en afgift på alle handelsvarer ind og ud af byportene. Det var lige efter 30-års krigene og svenskekrigene. Landet lå næsten øde, og riget fattedes penge. Nu blev enevælden indført, og riget var lig med kongen alene. Og nu blev opfundet mange nye skatter, dog landbruget undtaget, for dengang forstod man godt, hvor føden skulle komme fra (nutildags tror vi bare, at føden kommer

fra supermarkeder).

Kongen - Frederik III - havde 4 unge prinsesser, som skulle giftes fint og dyrt med udenlandske konger eller fyrster, så der blev opfundet en ny skat: **prinsessestyr** (hver på 100.000 rigsdaler= 200.000 kr.) ca. hvert andet år i de jammerlige 1660-ere.

I radioens udsendelse "Danmark kort" hørte vi fornylig om troløvelsesgilde i 1663. En ung fyrste-frier fra Saksenland kom med følge, 128 personer, i en hel måned. Der blev holdt gilder, jagter, teater, koncerter, og de skulle også have bryllup og medgift!!

Prinsessestyr 4 gange + bryllupsgilde til den kongesøn, der skulle arve riget. Alt mens landet lå afbrændt og plyndret. Og de kongelige frådsede ganske forfærdeligt i de tider. En spiseseddel fra kongens dåb ligger gemt i Rigsarkivet.

Der var tale om eengangsskatter, og folket protesterede hver gang. Nutildags ved vi godt, at vi også skal betale skat til næste år, så vi orker ikke at råbe op hele tiden. Vi mukker bare!!

SKATTER I 1684

En herremand og frue (Rodsteenseie) 24 Rigsdaler
 2 husbondfolk 1 Rigsdaler
 Tyendet (folkene) 1/4 Rigsdaler hver
 Kopskat = Hovedskat (på hvert hoved over 14 år)
 Kvægskat

Eksempler på andre skatter:

Amtstueskatter
 Konsumptions-, Familie- og
 Folkeskatter
Ekstraskatter
 Plovpenning
 Ledingskat
 Kongeskat
 Prinsessestyr (- udstyr)
 Brudeskat (fra hvert bryllup i byerne)
 Madskat
 Midsommergæld
 Ægtkørsel
 Tiende

Naturalier
 Offer (Jule-, Påske-, Pinse-)
 Arnepenge
 Ildstedsskat (hvis man havde flere ildsteder. - Derfor blev det statussymbol med mange skorstene).

Nedenfor bringes eksempler på **KOMMUNENS SKATTEYDERE 1894**, altså for nøjagtig 100 år siden. Den fuldstændige fortegnelse over dette års skatteydere findes i sognearkivet, der har til huse på skolen og holder åbent på tirsdage fra kl. 18-21.

Kommunens skatteydere 1894:

SAXILD	HARTKORN kr.	FORMUE kr.
Forpagter J.Rasmussen, Præstegården	266,16	14,66
Gmd. P. Chr. Pedersen, Dyngbyvej 25	156,66	45,76
Enkefru Jensen	238,70	62,40
Gmd. Peter Beck, Vester Havgaard, Strandvejen 100	67,14	18,20
Gmd. Anders Pedersen, Skovlund, Skovlundsvej 9	85,68	15,60
Gmd. Kr. Eskildsen, Vorbækgaard, Rudevej 50	98,52	3,12
Gmd. Hans Øvlisen, Strandvejen 12	46,74	11,44
Købmand Poulsen, Dyngbyvej	0,06	6,24
Husmand Niels Bisgaard, Kamskilde, Kamskildevej 25	22,92	10,40
Pastor Ploug Rasmussen, Præsteboligen	—	190,32
Skomager Simonsen	—	0,52
Mejerist Andersen	—	17,15
15 karle svarer hver	—	1,04
4 indsiddere svarer hver	—	0,10

RUDE

Gmd. Rasmus Overgaard, Rude Overgaard, Rudevej 153	108,30	10,92
Gmd. Rasmus Andersen, Rude Havvej 103	89,40	22,88
Gmd. J. Eskildsens enke, Rudevej 158	85,08	16,64
Husmand Peder Rasmussen, Rude Havvej 155	19,80	7,80
Lærer Rasmus Nielsen	—	6,24
Pige Cecilie Olesen, Rudevej 151	—	6,24
10 karle hver	—	1,04

1895		1895	
Stat betale		Stat betalt	
1895 til 1ste April:		1895 den 6 ^{te} Juli	
Gammeltal	Ar. C.	272	
Rand- og Ligningsstat	Ar. C.	Porevises Fogden.	
Bygningsskifte	Ar. C.	173	
Antirepartitionsfundsbidrag	-	99	
Brandkontingent	-	-	
1895 til 1ste Oktober:		1895 den 21 ^{de} Decbr	
Statsskøjen, som ovenfor	Ar. C.	272	
Hentepeuge	Ar. C.	173	
Føldeudfyldningsgift	-	79	
Antirepartitionsfundsbidrag	-	-	
Brandkontingent	-	-	
		252	

En side fra Peter Mortensen Holmboe's "Skattekvitteringsbog" (1895)

7 innsiddere hver		0,10
KYSING		
Gmd. P. Baatrup	117,60	46,80
Gmd. H.S.Alrøe	41,46	21,32
Lærer Jensen	237,48	5,20
Strandkontrollør Hansen	—	18,20
Købmand Niels Pedersen	1,92	7,28
7 karle hver		1,04
4 innsiddere hver		0,10
NØLEV		
Gmd. Kr. Jensen, Driften, Engelsborg	165,54	74,88
Gmd. Rasmus Hansen, Korsgaard	113,10	20,28

Forpagter Hans Jensen, Hovg.	156,96	8,32
Høker N.P.Sørensen	0,36	1,04
Gmd. Erik Rasmussens enke, Nølevgaard	—	41,60
Smed kr. Jensen	—	2,08
7 karle hver		1,04
4 innsiddere hver		0,10

ASSEDRUP		
S.P.Sørensen, Assedrupvej 8	167,60	70,20
Gmd. Rafael Kristensen, Assedrupvej 15a	98,44	38,48
Gmd. Jens P.Jensen, Assedrupvej 3	93,30	23,92
Snedker Jens Fr. Nielsen	1,02	3,12
Stationsforvalter Edsberg	—	2,60
Brugsbestyrer Søren Andersen	—	3,12
8 karle hver	—	1,04
3 innsiddere hver	—	0,10

Esther Tromborg

Registrering af gravminder på Saxild kirkegård

I forbindelse med registrering af gravminder på Saxild kirkegård skriver museumsinspektør Inger Tholstrup, Odder Museum:

"De gravminder, der er udpeget, er valgt ud fra lokalhistoriske, stilhistoriske og aldersmæssige kriterier. Et karakteristisk træk for Saxild kirkegård er de mange velholdte familiegavsteder, der fortæller om den frugtbare landbrugs-egn. Ligesom mange af egnens øvrige sogne har Saxild været præget af et rigt forenings-, kirke- og kulturliv. Karakteristisk for Saxild sogn er kystlinien, hvor der tidligere var anløbssteder og i vort århundrede et blomstrende sommerhusliv. Sidstnævnte har dog ikke sat sit præg på kirkegården i nævneværdig grad."

Odder Museum foreslår, at ialt 12 gravminder på Saxild kirkegård registreres og tilføjer, at der findes en del bevaringsværdige gravminder i lapidarierne.

Nedenfor følger udvalgte eksempler på Odder Museums forslag til registrering, som forhåbentlig vil vise lidt om hvilke og hvor forskellige kriterier museet ligger til grund:

A: INSKRIPTION
 Simon Ploug Rasmussen
 F. I Stenstrup Præstegaard 2.7.1847
 D. i Saksild 9.11.1909
 Det er troværdig Tale og aldeles værd at annamme, at Christus Jesus kom til Verden for at gøre Syndere salige. (mindesmærket er en stele på sokkel